

تاریخ: 89/6/30

شماره 3/18946

روسا و معاونین محترم پژوهشی کلیه دانشگاه ها

سلام علیکم

با احترام، به پیوست آئین نامه «استفاده از فرصت های مطالعاتی برای اعضای هیأت علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی» مشتمل بر 9 ماده که در تاریخ 89/6/30 به امضاء محترم وزارت رسیده است برای استحضار و اجرا ابلاغ می شود

محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهشی و فناوری

آئین نامه استفاده از فرصت مطالعاتی

برای اعضای هیات علمی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی

مقدمه:

در اجرای ماده 5 اصلاحی پیوست شماره 6 آئین نامه استخدامی اعضای هیأت علمی دانشگاهها و موسسات پژوهشی کشور و موضوع بند ب ماده 1 قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به منظور ارتباط پیوسته و هدفمند اعضای هیئت علمی با سایر دانشگاهها و موسسات علمی و پژوهشی معتبر داخلی و خارجی با هدف اعتلای موقعیت علمی و فناوری کشور و حضور در عرصه های علمی بین المللی، "آئین نامه استفاده از فرصت مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی" به شرح زیر تدوین می شود.

ماده 1- تعاریف

1-1- تعاریف کلی

1-1-1- منظور از دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی، کلیه دانشگاه ها، پژوهشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی است که به اختصار "موسسه" نامیده می شود.

1-1-2- منظور از سازمان، کلیه سازمانهای تحقیقاتی، اجتماعی، اجرائی، تولیدی و خدماتی می باشد که به اختصار "سازمان" نامیده می شود.

1-1-3- منظور از گروه علمی اعم از گروه آموزشی یا پژوهشی است که عضو هیئت علمی در آن مشغول است.

1-1-4- فرصت مطالعاتی مأموریتی است که به اعضای هیات علمی واجد شرایط منتخب یک موسسه داده می شود که برای مدتی معین به منظور انجام مطالعات و تحقیقات مشترک در سایر دانشگاهها و مراکز علمی به تحقیقاتی برجسته داخل و خارج از کشور حضور یابند.

2-1- تعریف انواع فرصت های مطالعاتی

1-2-1- فرصت مطالعاتی خارج از کشور

در این نوع فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی منتخب برای تحقیق و مطالعه در مورد یک موضوع خاص که امکان انجام آن در داخل کشور نمی باشد و یا انجام کار مشترک با صاحب نظران و اساتید شاغل در خارج از کشور ضروری باشد، بر اساس کسب حداقل

امتیازات و اخذ پذیرش از یک دانشگاه یا مرکز علمی پژوهشی معتبر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و موافقت هیأت امنای ذیربط به خارج از کشور اعزام می شود.

1-2-2- فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

این نوع فرصت مطالعاتی در مدت تعطیلات تابستان و حداکثر به مدت 2 ماه برای انجام مطالعه و تحقیقی معین و با انجام کارهای علمی و آزمایشگاهی با همکاری موسسه ای علمی در خارج از کشور که مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد انجام می گیرد.

1-2-3- فرصت مطالعاتی داخل کشور

در این نوع فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی منتخب برای تقویت و افزایش توانمندی های پژوهشی و با انجام مطالعه و تحقیق در یک موضوع خاص در سایر موسسات و مراکز تحقیقاتی و صنعتی معتبر به تشخیص موسسه و یا در دستگاه محل خدمت خود به مطالعه و تحقیق می پردازد. در این نوع فرصت مطالعاتی باید موافقت موسسه میزبان برای انجام فرصت مطالعاتی کسب گردد.

ماده 2- اهداف

- 1-2- توسعه و گسترش تجارب علمی اعضای هیئت علمی و آشنایی بیشتر آنها با دستاوردهای علمی و دانش فنی جدید
  - 2-2- کمک به رفع مشکلات علمی و تخصصی کشور با انتقال تجربیات مراکز علمی برجسته از خارج به داخل کشور
  - 3-2- استفاده موثر و مفید از امکانات علمی، تجهیزاتی و آزمایشگاهی مراکز علمی برتر داخل و خارج از کشور
  - 4-2- انجام کارهای تحقیقاتی مشترک با دانشمندان و پژوهشگران سایر مراکز علمی برجسته داخل و خارج از کشور به منظور اعتلای موقعیت علمی و فناوری کشور و حضور موثر در همکاری های بین المللی
  - 5-2- کمک به توسعه و تقویت همکاریهای علمی منطقه ای و بین المللی
  - 6-2- به روز شدن دانش تخصصی اعضای هیات علمی و افزایش توانمندی علمی و کارایی آنان
- تذکر 1- چنانچه در دوره فرصت مطالعاتی نیاز به انجام و طرح پژوهشی باشد، طرح می بایست در اولویت های علم و فناوری کشور بوده در نتیجه انجام اجرای آن مشخص باشد.
- تذکر 2- کشورهایی برای اعزام جهت فرصت مطالعاتی در اولویت خواهند بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با آنها تفاهم نامه همکاری داشته و در تبادل استاد و دانشجو باشد.

ماده 3- شرایط عضو هیئت علمی در استفاده از فرصت مطالعاتی

با توجه به اینکه فرصت مطالعاتی امتیازی است ویژه که بر اساس کسب امتیازات لازم از فعالیتهای موثر و مفید علمی، پژوهشی به اعضای هیئت علمی موسسات داده می شود، لازم است عضو هیئت علمی شرایط زیر را برای استفاده از این فرصت دارا باشد:

1-3- شرایط عمومی

- 1-1-3-1- دارا بودن مرتبه علمی استادیاری و بالاتر
- تبصره 1- استفاده از فرصت مطالعاتی برای مربیانی که برابر ضوابط مربوطه از نظر آموزشی و پژوهشی برجسته محسوب می شوند بلامانع است. کیفیت برجستگی در شیوه نامه اجرایی این آئین نامه تعیین خواهد شد.
- 1-3-2- کسب حداقل متغیرهای تعیین شده توسط موسسه برای فعالیت های آموزشی و پژوهشی که امتیازهای لازم جهت استفاده از فرصت مطالعاتی طی شیوه نامه اجرایی تبیین خواهد گشت.

تبصره 2- آن دسته از اعضای هیئت علمی که تصدی یکی از سمت های ریاست دانشگاه، ریاست پژوهشگاه و معاونت وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بالاتر را برای یک دوره چهار ساله به عهده داشته اند، حق استفاده از فرصت مطالعاتی بدون رعایت بند 3-1-2 را دارند.

3-1-3- ارائه یک برنامه مطالعاتی در یک طرح تحقیقاتی مشخص با توجه به اهداف مندرج در ماده 2 و تایید موسسه ای که عضو هیئت علمی در آن شاغل است و کسب نظر مساعد و پذیرش از یک موسسه معتبر داخل به خارج از کشور (که مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در همه ابعاد علمی، اجتماعی باشد).

3-1-4- موافقت رئیس دانشگاه به استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی مبنی بر عدم ایجاد خلل در فعالیتهای آموزشی و پژوهشی در زمان استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی

3-1-5- برخورداری از صلاحیت عمومی و اخلاقی و نداشتن منع قانونی دیگر.

3-2- شرایط فرصت مطالعاتی خارج از کشور

3-2-1- دارا بودن وضعیت استخدامی رسمی قطعی.

3- تبصره 3- در شرایط خاص و برای انجام تحقیقاتی ویژه با نظر هیئت امنای موسسه، عضو هیأت علمی با وضعیت رسمی آزمایشی نیز می تواند از فرصت مطالعاتی خارج از کشور استفاده کند.

3-2-2- دارا بودن حداقل پنج سال سابقه خدمت تمام وقت برای بار اول و حداقل پنج سال خدمت تمام وقت در موسسه پس از پایان فرصت مطالعاتی قبلی برای دفعات بعد.

3- تبصره 4- حداقل مدت مذکور برای اعضای هیئت علمی موسسه های تازه تاسیس و در حال توسعه طبق تأییدیه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چهار سال خواهد بود

3-3- شرایط فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

3-3-1- دارا بودن وضعیت استخدامی رسمی و یا پیمانی

3- تبصره 5- اعضای هیئت علمی پیمانی فقط در طول مدت قرارداد می توانند از این نوع فرصت مطالعاتی استفاده نمایند.

3-3-2- دارا بودن سه سال سابقه خدمت و سه سال فاصله سنواتی بین دو فرصت مطالعاتی

3-4- شرایط فرصت مطالعاتی داخل کشور

3-4-1- دارا بودن حداقل وضعیت استخدامی رسمی آزمایشی

3-4-2- چهار سال سابقه خدمت و چهار سال فاصله سنواتی بین دو فرصت مطالعاتی

ماده 4- تعهدات و تسهیلات موسسه

4-1- فرصت مطالعاتی خارج از کشور

موسسه مکلف است بر اساس نوع فرصت مطالعاتی، تسهیلاتی را در اختیار عضو هیئت علمی خود به شرح زیر قرار دهد:

4-1-1- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تامین کامل هزینه های فرد و خانواده توسط موسسه

4-1-1-1- پیش بینی و تامین اعتبار مورد نیاز در بودجه تخصصی سالانه موسسه برای استفاده حداکثر 5 درصد اعضای هیئت علمی

متقاضی و واجد شرایط خود جهت گذراندن دوره فرصت مطالعاتی بر اساس اولویت هایی که تعیین و اعلام خواهد کرد.

4-1-1-2- هزینه های ریالی و ارزی مترتب بر انجام فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی، همسر و حداکثر دو فرزند (حداکثر سن فرزند 16 سال) شامل بهای بلیط رفت و برگشت و اقامت در کشور مقصد، بیمه و هزینه های پزشکی و هزینه اخذ ویزا و عوارض خروج از کشور تا سقف تعرفه ای که به تصویب هیئت امناء ذیربط می رسد از محل تأمین حقوق و مزایای عضو هیئت علمی و بر اساس آخرین حکم و هم چنین، ما به التفاوت آن از اعتبارات پژوهشی پیش بینی شده و در بودجه تفصیلی موسسه پرداخت خواهد شد.

تذکر 3- سقف میزان مقرری ارزی بر اساس آخرین جدول پیشنهادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تصویب هیئت امنای ذیربط تعیین می گردد.

4-1-1-3- در صورتی که مبلغ ریالی ارز تخصیص یافته به عضو هیئت علمی از میزان حقوق و مزایای وی کمتر باشد، پس از کسر مبلغ ریالی ارز از حقوق و مزایای متقاضی، ما به التفاوت آن به عضو هیئت علمی برگردانده می شود.

4-1-1-4- کسر کسورات قانونی حقوق و هزینه های مصروفه طبق ضوابط جاری خواهد بود.

4-1-1-5- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی به شرط رعایت مفاد ماده آئین نامه جزء سابقه خدمت دانشگاهی عضو هیئت علمی محسوب خواهد شد.

4-1-2- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تامین بخشی از هزینه ها توسط موسسه

آن عده از اعضاء هیئت علمی واجد شرایط (موضوع ماده 3) که با توجه به محدودیت اعتبارات پیش بینی شده در بودجه موسسه امکان استفاده از تسهیلات کامل در یک سال مشخص را نداشته باشند، در صورت تمایل می توانند با حکم ماموریت پژوهشی صرفاً با دریافت کامل حقوق و مزایای مرتبه و پایه خود، از فرصت مطالعاتی خارج از کشور استفاده نمایند.

4-1-3- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تقاضا و حمایت مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه

این نوع فرصت مطالعاتی برای برطرف نمودن یک نیاز پژوهشی و یا حل مشکل یک سازمان و بنا به درخواست مراکز و یا سازمانهای تحقیقاتی کشور انجام می گیرد. در این حالت عضو هیئت علمی با حکم ماموریت پژوهشی، صرفاً حقوق و مزایای خود را از موسسه دریافت می کند و تامین بخش یا کل هزینه های دیگر توسط سازمان حامی بیرون دانشگاه خواهد بود.

4-1-4- فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

موسسه در طول مدت فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور، حقوق و مزایای عضو هیئت علمی، بلیط رفت و برگشت عضو هیئت علمی، ما به التفاوت ارزی و بیمه را پرداخت می نماید.

2-4- فرصت مطالعاتی داخل کشور

4-1-2-1- فرصت مطالعاتی داخل کشور با تامین کل هزینه ها توسط موسسه

4-1-2-1-1- موسسه می تواند برای هر ترم تحصیلی حداکثر 10% (مجموع فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور) اعضاء هیئت علمی متقاضی منتخب را به فرصت مطالعاتی اعزام کند.

4-1-2-2- کسب موافقت سازمان متقاضی برای تأیید فرصت مطالعاتی داخل توسط موسسه الزامی است.

4-1-2-3- موسسه در طول مدت فرصت مطالعاتی داخل کشور، مکلف است حقوق و مزایای عضو هیئت علمی را بطور کامل پرداخت کند.

تبصره 6- موسسه علاوه بر تسهیلات این بند با تصویب هیئت امنای می تواند نسبت به پرداخت حق ماموریت به عضو هیئت علمی در طول فرصت مطالعاتی اقدام نماید.

تبصره 7- موسسه می تواند به اعضاء هیات علمی که در طول فرصت مطالعاتی داخل از ارائه واحد آموزشی معاف خواهند بود، حق التدریس واحدهای آموزشی و رساله های دکتری و پایان نامه های کارشناسی ارشد (حداکثر تا سقف مجاز پایان نامه در ترم) را پرداخت نماید.

4-1-2-4- سازمان می تواند حق الزحمه ای بر اساس قرارداد منعقدہ بین موسسه و سازمان به عضو هیئت علمی پرداخت نماید.

4-2-2-2- فرصت مطالعاتی داخل کشور با تقاضا و حمایت مالی مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه

4-1-2-2-4- موسسه مکلف است برای عضو هیئت علمی داوطلب، با حکم ماموریت پژوهشی نسبت به پرداخت کامل حقوق و مزایای وی اقدام نماید.

4-2-2-2-4- سازمان می تواند حق الزحمه ای بر اساس قرارداد منعقدہ بین عضو هیئت علمی و سازمان به عضو هیئت علمی پرداخت نماید.

4-3-2-2-4- سازمان امکانات و تسهیلات لازم از جمله منابع علمی، اتاق کار و ... را برای استفاده کننده از فرصت مطالعاتی تأمین می نماید.

4-4-2-2-4- سازمان می تواند در صورت امکان برای نشر نتایج تحقیقات انجام شده توسط استفاده کننده از فرصت مطالعاتی، وی را برای شرکت در مجامع علمی بین المللی با هزینه خود اعزام نماید.

4-5-2-2-4- موسسه مکلف است به منظور تشویق اعضاء هیئت علمی به انجام دوره فرصت مطالعاتی داخل کشور تمهیداتی فراهم آورده از جمله اینکه برای گذراندن هر دوره شش ماهه فرصت مطالعاتی داخلی یک پایه تشویقی به عضو هیئت علمی اعطاء نماید. تذکر 4: عضو هیئت علمی در زمان استفاده از هر نوع فرصت مطالعاتی می تواند برای ارائه مقاله به شهر یا کشور دیگر مسافرت نموده و از امکانات متعارف در ارائه مقالات در کنفرانس ها و همایش های معتبر استفاده نماید.

ماده 5- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی

5-1- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور حداقل یک و حداکثر 2 نیمسال تحصیلی می باشد. عضو هیئت علمی بنا به تشخیص شورای پژوهشی موسسه می تواند در مدت زمانی فصل تابستان در آغاز یا میانه یا پایان فرصت مطالعاتی به عنوان بخشی از فرصت استفاده نماید. قابل ذکر است که هزینه های مدت زمان تابستان از حقوق و مزایای شخص تأمین می شود.

5-2- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور حداکثر 2 ماه در تابستان می باشد.

8- تبصره درخواست هر گونه مرخصی استحقاقی یا بدون حقوق بلافاصله قبل یا بعد از استفاده از دوره فرصت مطالعاتی ممنوع می باشد.

9- تبصره در صورتیکه استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی از نوع تقاضا و حمایت مالی مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه بر اساس نیاز خارج از موسسه باشد و حضور بیشتر عضو هیئت علمی در فرصت مطالعاتی برای حل مساله ضروری تشخیص داده شود، تکرار و تمدید دوره تا سه نیم سال تحصیلی با بررسی عملکرد و تایید موسسه و موافقت معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری امکان پذیر خواهد بود.

ماده 6- شیوه نامه اجرایی

شیوه نامه اجرایی آئین نامه استفاده از فرصت مطالعاتی مشتمل بر شاخص های امتیازدهی و تعیین حداقل امتیازات لازم برای پذیرش درخواست، میزان و نحوه سپردن تعهد خدمت عضو هیئت علمی برخوردار از تسهیلات فرصت مطالعاتی، مشخصات و مختصات برنامه عضو هیئت علمی بر اساس اولویت های پژوهشی کشور، نحوه ارائه گزارش نهایی پایان دوره فرصت مطالعاتی و نحوه تأثیر آن

در استفاده از ترفیع، ارتقا و استفاده بعدی از فرصت مطالعاتی ... توسط معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین و به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری خواهد رسید و جهت اجرا به کلیه موسسات تابعه ابلاغ می شود.

تذکر 5: چنانچه در دوره فرصت مطالعاتی نیاز به انجام طرح پژوهشی باشد، طرح می بایست در اولویت های علم و فناوری کشور بوده و خروجی آن مشخص گردد.

تذکر 6- کشورهایی برای اعزام عضو هیئت علمی به فرصت مطالعاتی در اولویت خواهد بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با آنها تفاهم نامه همکاری داشته و در تبادل استاد و دانشجو باشد.

تذکر 7- چاپ حداقل یک مقاله در نشریات معتبر با نمایه استنادی بین المللی پس از انجام فرصت مطالعاتی خارج از کشور و چاپ حداقل یک مقاله در نشریات معتبر علمی - پژوهشی داخلی پس از انجام فرصت مطالعاتی داخل کشور الزامی است. در صورت عدم رعایت آن، علاوه بر محرومیت از فرصت مطالعاتی و سفرهای علمی بعدی، معادل هزینه های مصروفه اعم از حقوق و غیره به عنوان خسارت از عدم انجام تعهد رسمی تعیین می گردد.

ماده 7- تضمین استفاده از فرصت مطالعاتی

عضو هیئت علمی در قبال استفاده از فرصت مطالعاتی اعم از داخل یا خارج از کشور باید به موجب سند رسمی تعهد نماید که بمدت سه برابر زمان استفاده از فرصت در موسسه متبوع خدمت کند.

صدور حکم استفاده از فرصت مطالعاتی منوط به توثیق سند ملکی (غیر منقول) با تعهد کارمندی محضری توأم با اسناد تجاری به میزان دو برابر کل هزینه های مصروفه اعم از ریالی و ارزی می باشد که قرار است در طول مدت استفاده از فرصت دریافت گردد و مبلغ آن توسط موسسه تعیین خواهد شد تا در صورت تخلف از مفاد سند تعهد رسمی، موسسه بتواند فارغ از هر گونه الزام به تشریفات و با اعلام به دفترخانه، از طریق صدور اجرائیه بمیزان دو برابر کلیه هزینه های مصروفه بابت وجه التزام و دیون خسارات دولت از متعهد و ضامن یا ضامنین وی بنحو انفرادی یا اشتراکی (مسئولیت تضامنی) اخذ نماید.

تذکر 8- مسئولیت اخذ سند تعهد رسمی و اتخاذ تصمیم راجع به کیفیت سند مأخوذه اعم از تضمین ملکی یا تعهد کارمندی توأم با توثیق اسناد تجاری با موسسه می باشد.

ماده 8- نظارت بر حسن اجرا

نظارت بر حسن اجرای این آئین نامه بر عهده معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

ماده 9- تصویب

آئین نامه استفاده از فرصت مطالعاتی خارج از کشور مشتمل بر 9 ماده و 9 تبصره و 8 تذکر در تاریخ 89/6/30 به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسیده است و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

با ابلاغ این آئین نامه، کلیه آئین نامه ها و دستور العمل های فرصت مطالعاتی موجود لغو و بلااثر اعلام می گردد.

با آرزوی توفیقات الهی

کامران دانشجو